

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра терапевтичної стоматології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Інна АНДРУШКО

« 02 » вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ОК 11

КЛІНІЧНА (ЛАБОРАТОРНА) ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

“ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ”

підготовки доктора філософії

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності ІІ Стоматологія

(шифр і назва спеціальності)

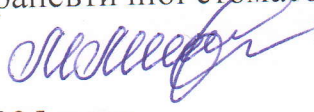
2025 рік

Робоча програма з дисципліни Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю “Терапевтична стоматологія” підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти «26» серпня 2025 року 15 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.мед.н, доцент закладу вищої освіти Наталія ГАДЖУЛА,
д.мед.н, професор закладу вищої освіти Марія ШИНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри терапевтичної стоматології

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року
Завідувачка кафедри терапевтичної стоматології,
Професор ЗВО
ДИКОВИЦЬКА Марія ШИНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА
«26» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою
«28» серпня 2025 року Протокол № 1

Голова, професор ЗВО
«28» серпня 2025 року Сергій ШУВАЛОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю» складена відповідно до освітньо-наукової програми (ОНП) Стоматологія (2025) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності II Стоматологія.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Клінічна (лабораторна) практика є обов'язковою складовою підготовки аспірантів за спеціальністю «Терапевтична стоматологія» та спрямована на формування професійних компетентностей, необхідних для проведення науково-обґрунтованої діагностики, профілактики та лікування захворювань твердих тканин зубів, пульпи, пародонту, хвороб пародонту та слизової оболонки порожнини рота.

Вивчення дисципліни забезпечує формування у здобувачів понять, принципів та концепцій, що стосуються органів і тканин щелепно-лицевої ділянки та їхнього впливу на організм людини, а також їх використання для пояснення клінічних фактів і прогнозування результатів наукових досліджень у сфері стоматології.

У процесі проходження практики аспіранти набувають досвіду клінічного ведення пацієнтів, проведення лабораторних досліджень, інтеграції сучасних методів діагностики, розвитку клінічного та науково-аналітичного мислення.

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова, цикл професійної підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є клінічне обстеження пацієнтів із терапевтичною стоматологічною патологією, сучасні методи діагностики, лабораторні дослідження, профілактика та комплексне лікування різних патологічних станів у стоматології.

Міждисциплінарні зв'язки: Відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю» здійснюється на основі знань, здобутих аспірантами на другому (магістерському) рівні вищої освіти, та інтегрується з дисциплінами освітньо-наукового рівня підготовки: Філософія науки – формує уявлення про наукову картину світу, принципи доказовості та методології, що необхідні для клінічних і лабораторних досліджень у стоматології; Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції – забезпечують дотримання етичних стандартів у клінічній практиці та дослідницькій діяльності; Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, Культура української наукової мови – створюють мовне підґрунтя для опрацювання міжнародних джерел, написання публікацій і представлення результатів клінічних досліджень; Медична етика та деонтологія, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, Соціальна психологія – формують навички комунікації з пацієнтами та розуміння правових і соціальних аспектів стоматологічної практики. Практика за спеціальністю вивчається після опанування аспірантами спеціалізованих дисциплін, що дозволяє інтегрувати набуті теоретичні знання з практичною діяльністю: Терапевтична стоматологія, Хірургічна стоматологія, Стоматологія дитячого віку, Ортопедична стоматологія – забезпечують базу для комплексного діагностичного та лікувального підходу до стоматологічних пацієнтів; Клінічна фармакологія, Клінічна біохімія та мікробіологія, Клінічна морфологія – поглиблюють розуміння патогенезу стоматологічних захворювань, ролі мікробного біофільму, механізмів дії лікарських засобів і морфологічних змін у тканинах; Цифрові технології у стоматології – забезпечують використання сучасних методів цифрової діагностики, моделювання та планування лікування; Фармакотерапія стоматологічних захворювань, Біобезпека та інфекційний контроль – формують компетентності у сфері безпечного лікування, профілактики інфекцій та контролю якості терапії; Психогігієна у стоматології – інтегрує психологічні аспекти у клінічну

діяльність лікаря-стоматолога. Таким чином, дисципліна поєднує знання загальнонаукових, гуманітарних, методологічних і спеціалізованих дисциплін, забезпечуючи наступність підготовки аспірантів і формування цілісних клінічних та дослідницьких компетентностей.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни:

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” є формування у аспірантів знань, умінь і навичок, необхідних для клініко-лабораторного супроводу наукової та лікувальної діяльності в напрямі терапевтичної стоматології для виконання оригінальних наукових досліджень, здобуття нових наукових фактів та їх впровадження у практичну медицину й суміжні сфери.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” є закріплення теоретичних знань і їх застосування на практиці; формування навичок клінічного ведення пацієнтів; оволодіння сучасними методами, методиками та технологіями клінічної й науково-професійної діяльності у терапевтичній стоматології; освоєння лабораторних методів дослідження; поглиблене вивчення спеціальності відповідно до напрямку наукового інтересу аспіранта; розвиток критичного мислення, здатності аналізувати та оцінювати існуючі практики й формувати нові наукові ідеї; набуття вміння інтегрувати результати клінічних та лабораторних досліджень; застосування наукових знань у практичних ситуаціях і впровадження результатів досліджень у професійну діяльність; формування навичок професійного та міждисциплінарного спілкування; розвиток дослідницького підходу з дотриманням академічної доброчесності та професійної етики; підвищення готовності аспірантів до подальшого професійного розвитку та працевлаштування.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання освітньо-наукової програми “Стоматологія” галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності ІІ Стоматологія.

Згідно з вимогами ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності ІІ Стоматологія дисципліна “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” забезпечує набуття аспірантами наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.

СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об'єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю “Терапевтична стоматологія” як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих програмних результатів навчання згідно з освітньо-науковою програмою третього (освітньо-наукового) рівня “Стоматологія” галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності ІІ Стоматологія, а саме:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямах.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.

Організація практики за спеціальністю:

Безпосереднє керівництво практикою за спеціальністю здійснює науковий керівник здобувача. Загальну організацію та контроль за проведенням практики здійснює профільна кафедра, на якій навчається здобувач.

Терміни проходження практики зазначаються в навчальному плані, фіксуються в індивідуальному плані здобувача, затверджуються керівником практики та завідувачем кафедри, на якій навчається здобувач.

2. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Практичні заняття	Самостійна робота
Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю	Модуль 1	60	2,0	20	40

Навчальна дисципліна вивчається аспірантами на 3-му році навчання (6 семестр), є одномодульною, завершується заліком.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Сучасні методи клінічного обстеження у терапевтичній стоматології (фотопротокол, цифрова документація, інтеграція даних СВСТ та інтраорального сканування).	2
2.	Рентгенологічні, люмінесцентні та транслюмінаційні методи діагностики (діагностична цінність, показання, особливості проведення, інтерпретація результатів).	2
3.	Комп'ютерна томографія у терапевтичній стоматології (показання, особливості застосування в діагностиці складних клінічних випадків).	2
4.	Лабораторні методи обстеження стоматологічного пацієнта (аналіз ротової рідини, крові, сечі; оцінка клініко-лабораторних показників).	2
5.	Мікробіологічні та цитологічні дослідження в терапевтичній стоматології (видовий склад мікробіоти, біоплівки, цитологічна оцінка стану тканин).	2
6.	Методи морфологічного дослідження тканин (при захворюваннях твердих тканин зуба, пульпи, періодонту, пародонта, слизової оболонки порожнини рота).	2
7.	Алгоритми клініко-лабораторного моніторингу результатів лікування (клінічні, рентгенологічні, денситометричні критерії ефективності).	2
8.	Стандарти медичної допомоги та клінічні настанови в стоматології (EFP, ESE, AAE, NICE; принципи доказової медицини, методологія клінічних досліджень, біоетика).	2
9.	Клінічний розбір складних випадків у терапевтичній стоматології (мультидисциплінарний підхід, інтеграція клінічних та наукових даних у плані лікування).	2
10.	Науковий аналіз клінічного випадку (Case-report) та захист індивідуальних результатів клінічної практики. Залік.	2
	Всього	20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Клінічний прийом і ведення пацієнтів з одонтопатологією (карієс, пульпіт, періодонтит) – клінічне обстеження, формування діагнозу, ведення первинної документації.	4
2.	Клінічний прийом і ведення пацієнтів із захворюваннями пародонту (оцінка стану тканин пародонта, план лікування, фото- та рентгенологічна документація).	4
3.	Клінічний прийом і ведення пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота (клінічне обстеження, взяття матеріалу для лабораторних досліджень, ведення документації).	4
4.	Підготовка та ведення медичної та наукової документації (історії хвороби, карти пацієнта, журнали обліку, протоколи клінічних та лабораторних досліджень).	4
5.	Проведення експериментальних досліджень (робота на видалених зубах, зразках тканин, у віварії з експериментальними тваринами – за темою НДР).	4
6.	Проведення лабораторних досліджень за темою наукової роботи (мікробіологічні, імунологічні, гістологічні, морфологічні, молекулярні методи).	4
7.	Методи оцінки мікробного біофільму та мікробіоти (видовий склад, кількісна та якісна характеристика, інтерпретація результатів).	4
8.	Клінічна оцінка результатів лікування стоматологічних пацієнтів (шкали болю, показники якості життя, інструментальні методи – денситометрія, рентгенологія, цифрова оцінка).	4
9.	Аналіз і критична оцінка сучасних міжнародних протоколів у терапевтичній стоматології (ESE, AAE, EFP, NICE; порівняння з національними протоколами).	4
10.	Науково-аналітична діяльність: аналіз публікацій, підготовка реферату або презентації (case-report) за темою дисертації (структурування наукової інформації, академічна доброчесність, підготовка для конференцій/публікацій).	4
	Всього	40

7. Індивідуальні завдання: Участь у клінічних розборах, реферативні повідомлення, написання реферату, доповідь на науково-практичних конференціях, підготовка наукової статті, раціоналізаторських пропозицій, патентів на корисну модель, засвоєння ключових методів діагностики, засвоєння основних принципів надання стоматологічної допомоги.

8. Завдання для самостійної роботи: опрацювання матеріалу згідно з тематичним планом із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацювання ситуаційних задач, моделювання клінічних ситуацій, пошуку on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією сучасних методів дослідження та лікування.

9. Методи навчання: інтерактивні (клінічні розбори, дискусії, проблемно-орієнтоване навчання), наукові та клінічні дискусії, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, суперечка, організація дослідження, спостереження, ілюстрація, наочні методи (демонстрація клінічних випадків, фото- і відеоматеріали, цифрові моделі), клінічно-дослідні роботи, проведення експерименту, створення наукових і клінічних презентацій, схем лікування, протоколів, робота в клініці, проведення практики, відпрацювання мануальних навичок,

самостійна робота, досліді, лабораторний досвід, обговорення клінічних і наукових питань за темою практики, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький, творчий, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення.

10. Методи оцінювання (контролю): усний контроль (проблемні запитання, клінічні ситуації, запитання у вигляді проблеми - case-based discussion); індивідуальне опитування (оцінка знань при розборі конкретного пацієнта); письмовий контроль (реферати, звіти, оформлення клінічного випадку); програмований контроль (тести, електронні ресурси); оцінювання практичних навичок.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання: підсумковий контроль здійснюється у формі заліку в обсязі матеріалу, визначеного робочою програмою. Залікові бали аспіранта складаються з суми балів поточного контролю, отриманих під час занять. До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали програму клінічної практики, мають належно оформлені звітні документи (звіт).

Підсумковий контроль передбачає оцінку вмінь і практичних навичок і вирішення ситуаційних або тестових завдань.

Ситуаційні завдання підготовлені керівниками практики від університету заздалегідь із бази ситуаційних завдань, які використовуються на кафедрі при поточному навчанні аспіранта. Замість ситуаційних завдань можуть використовуватись інші форми тестового контролю, розроблені на кафедрі.

12. Форма поточного контролю успішності навчання:

Оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

Критерії оцінювання під час занять:

Оцінка “відмінно” виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка “добре” виставляється за умови, коли аспірант знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка “задовільно” ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; неспроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка “незадовільно” виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному

занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється на останньому практичному занятті одночасно з оцінюванням практичних навичок.

Перелік вмінь та практичних навичок:

1. Проведення клінічного обстеження пацієнта, формулювання діагнозу та складання плану лікування.
2. Виконання фотопротоколу, цифрової документації; аналіз результатів СВСТ, цифрового сканування та інших інструментальних методів.
4. Препарування та пломбування каріозних порожнин із застосуванням сучасних матеріалів та методик адгезивної реставрації.
5. Ендодонтична обробка та obturaція кореневих каналів із використанням ручних та машинних інструментів, апекслокації, термопластичної техніки.
6. Лікування пульпіту та періодонтиту різними методами.
7. Діагностика та лікування основних форм гінгівіту та пародонтиту.
8. Виявлення, діагностика та диференціальна діагностика уражень слизової оболонки порожнини рота.
9. Відбір біоматеріалу для лабораторних досліджень (мікробіологічних, імунологічних, цитологічних, гістологічних).
10. Проведення мікробіологічних досліджень (посів, виділення, ідентифікація мікроорганізмів, робота з біоплівкою).
11. Робота з гістологічними препаратами: підготовка зразків, мікроскопія, інтерпретація результатів.
12. Виконання морфологічних методів дослідження тканин (гістологія, імуногістохімія, молекулярна діагностика).
13. Аналіз результатів клініко-лабораторних досліджень, оцінка ефективності лікування за клінічними, рентгенологічними, денситометричними та якісними критеріями.
14. Ведення медичної документації (історії хвороби, карти пацієнта, протоколи клінічних та лабораторних досліджень).
15. Підготовка та оформлення клінічних випадків (case-report), наукових статей і доповідей із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Оцінка з дисципліни (залік з клінічної практики)

Залік за практику виставляється лише аспірантам, які виконали програму клінічної практики з дисципліни, мають належно оформлені звітні документи (додаток).

Система перерахунку балів отриманих аспірантами

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Вивчення освітнього компоненту закінчується заліком, який відбувається на останньому за розкладом занятті. Оцінювання знань відбувається наступним чином: сума всіх поточних оцінок ділиться на кількість практичних занять. Отримане середнє значення оцінки переводиться у бали згідно єдиної універсальної шкали перерахунку традиційних оцінок з 5-бальної системи у рейтингові бали (200 балів). Для дисциплін, що закінчуються заліком, залік ставиться при мінімальній кількості балів 122.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	
	FX	Не зараховано, з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення: навчальний контент (конспект), плани практичних занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, навчальні фантоми та муляжі, технічні засоби навчання (комп'ютери з доступом до мережі Internet, використання відео- та фототеки).

14. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592 с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
5. Клінічна фармакологія та фармакокінетика в стоматології: Навчальний посібник / І.П. Мазур, М.Ф. Хайтович, Л.І. Голопихо. – К. : ВСВ “Медицина”, 2018. – 376 с. + 6 с. кольор. вкл.

Допоміжна:

6. Пропедевтика терапевтичної стоматології. Навчально-методичний посібник / М.Ю. Гончарук-Хомин, О.Я. Білинський, І.Ю. Гангур. – 2024 року.
7. Пропедевтика терапевтичної стоматології: Підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України, 2021 р. Автори: І.М. Ткаченко, І.Я. Марченко, З.Ю. Назаренко та інші.
8. Терапевтична стоматологія: Захворювання пародонта : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / М. Ю. Гончарук-Хомин, М. І. Балєга. – Ужгород, 2024. – 85 с.
9. Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба Бобиков М.М. – Ужгород:, 2024. – 177 с.

10. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення: навчальний посібник / П.М. Скрипников, К.О. Удальцова, В.І. Шинкевич, О.А. Писаренко, Л.М. Хавалкіна, Ю.В. Тимошенко, С.І. Геранін. – Полтава: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), 2023.
11. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2023. – 335 с. (кольорові).
12. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання: в 2-х томах, переклад / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2025. – 1543 с.
13. Профілактика стоматологічних захворювань: Підручник для підготовки студентів, лікарів-стоматологів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Автори: Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай та інші.
14. Заяць Т.І., Жуковська Л.О. Профілактика стоматологічних захворювань: Навч. посіб. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020 – 322 с.
15. Кіцера Н. І., Ковальчук Л. Є., Рожко М. М. Генетична патологія і її стоматологічні прояви. Навчальний посібник для стоматологів, сімейних лікарів, генетиків. Івано-Франківськ – Львів. «Фоліант», 2021. – 240 с.
16. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. – 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023. – 560 с.
17. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
18. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
19. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьева та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 335 с.
20. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
21. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 10-те вид., переробл. і доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 552 с.
22. Фармакологія за Рангом і Дейлом: пер. 9-го агл. вид. у 2 томах. Т.2 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Грем Гендерсон, Юн Конг Лоук, Девід Мак'юен, Гамфрі П. Ранг; наук. ред. пер. : Ганна Зайченко, Микола Хайтович. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 342 с.
23. Фармакотерапія з фармакокінетикою: підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. — Самост. електр. вид. — Харків : НФаУ, 2023. — 378 с.
24. Фармакотерапія в нейростоматології: Навчальний посібник / Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. – Львів: “Магнолія 2006”, 2024. – 328 с.
25. Петрушанко Т.О., Іленко Н.В., Островська Л.В. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології - Clinical Practicum in Therapeutic Dentistry: навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 260 с.
26. Фантомний курс сучасних технологій лікування одонтопатології : навчальний посібник / І. М. Ткаченко та ін. За редакцією професора І. М. Ткаченко – Львів: Видавництво «Магнолія 2006». – 2025 р. – 396 с.
27. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». - 2024. – 263 (ч-б) + 4 кол.
28. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M. Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundyryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / Magnolia 2006, 2023. – 423p.

29. Tetyana Zaporozhets, Olena Tkachenko, Svitlana Tryniak. Dental Physiology. Study manual in English.-Lviv: "Magnolia 2006", 2023.-166p.
30. Kaskova L.F., Yanko N.V. Preclinical manual of paediatric therapeutic dentistry. – Lviv: «Magnolia 2006», 2024. – 108 p.
31. Diagnosis and Management of Oral Mucosal Lesions. An Issue of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America / / by Neel Bhattacharyya (Editor), Donald Cohen (Editor), Elsevier; 1st Edition, 2023. – 240 p.
32. A Guide to Clinical Differential Diagnosis of Oral Mucosal Lesions / Michael W. Finkelstein; Emily Lanzel; John W. Hellstein, 2023. – 95 p.
<https://assets.ctfassets.net/nglyjmvvpp62/78XdWWzSRvvWBIAocvuJKL/b232c1ed3b75f84bdd6654e3669100/ce110.pdf>
33. Romanos G. E. Advanced Laser Surgery in Dentistry. – John Wiley & Sons, 2021.
34. Enno Schmidt. Diseases of the Oral Mucosa. – 2021. – 550 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-82804-2>
35. Gehrig, Jill S, and Daniel E Shin. Foundations of Periodontics for the Dental Hygienist. Sixth edition. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning, 2023.
36. Pharmacotherapy in dentistry: manual / Bobyriov V.M., Petrova T.A., Ostrovska G.Yu., Ryabushko M.M., Kapustianska A.A. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.: il.

Нормативні документи:

1. Стандарт медичної допомоги «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
2. Клінічна настанова, заснована на доказах «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
3. Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
4. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
5. Стандарти медичної допомоги «Дентоальвеолярна травма» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 лютого 2023 року № 314).
6. Стандарт медичної допомоги «Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.08.2023 № 1513).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>
3. Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
4. Англomовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій:
<http://www.pubmed.com>
5. Англomовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com/pulmology>
6. Електронний ресурс <http://www.joponline.org/>
7. Електронний ресурс [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1600-051X](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-051X)
8. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5]
9. Українська академія парадонтологів: <https://uaperio.org>
10. Українська асоціація парадонтологів: <https://aiukraine.com.ua>
11. Асоціація стоматогів України: <https://www.udenta.org.ua>

Додаток

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«__» _____ 20__р.

Звіт
про проходження практики за спеціальністю
здобувача ступеня доктора філософії

(прізвище, ім'я, по батькові)

(галузь знань, спеціальність)

Місце проходження практики _____

Керівник практики _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Рік

Звіт практики

За період практики було виконано (стислий опис змісту практики за спеціальністю):

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Практика за спеціальністю

№	Вид діяльності	Оцінка	Дата	Підпис керівника

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці

(заповнює керівник структурного підрозділу бази практики)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

Печатка бази практики

“ ___ ” _____ 20__ р.

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці

(заповнює керівник практики від Університету – науковий керівник)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

“ ___ ” _____ 20__ р.

Дата складання заліку “ ___ ” _____ 20__ р.

Оцінка: за національною шкалою _____

Оцінка: за шкалою ECTS _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник (керівник практики) _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « ___ » _____ 20__ р.